

Koroško Korošcem

Št. 45.

Celovec, dne 5. septembra 1920.

Izhaja dvakrat na teden.

Popolnoma so že obupali.

Medtem, ko nam dahajajo dan za dnevom vesele vesti iz vseh delov glasovalnega ozemlja, postajajo naši „dobri prijatelji“ od dne do dne bolj malodušni in obupni. Odkar se je odprla demarkacijska črta, beremo skoraj v vsaki številki ljubljanskih kajteng opomine, naj se nikar ne dajo plašiti, „vse bojazni glede končnega izida glasovanja niso opravilene itd.“

Brihtna glavca je zda izumila dobro sredstvo proti tej „malodušni bolezni“. Priporaja namreč največji optimizem, to se pravi, vsak naj veruje trdno v zmago, akoravno je prepričan, da na zmago še misliti ne sme; vsak naj vedno govori o sijajni zmagi-morebiti se da na ta način ljudstvo vendar še zbegati in preslepiti. Ta recept ni nov; že pred meseci smo navedli „Slovenceve“ besede, s katerimi je svaril vse črnogledce: „Za božjo voljo, kaj si bodo Korošci mislili, če vidijo, da mi sami obupamo!“

No, ker imajo Korošci svoje misli o jugoslovanski zmagi na Koroškem in ker se torej ta recept ni abnesel, so iztuhtali nekaj novega. Znano je vsem našim bralcem, da smo jugoslovanske hujskajoče agitatorje vselej s tem na laž postavili, da smo iz ljubljanskega časopisja dokazali ravno nasprotno, kar so na Koroškem trdili. Zdaj nam kranjski listi nočejo več dati gradiva (imamo ga že dosti!); „Slov. Narod“ namreč piše: „Z ozirom na izrabo vsakih kritičnih izvajanj v slovenskem časopisju s strani nemških koroških listov v agitacijske namene, z ozirom na to, da koroški narodni svet zaklinja slovensko novinstvo (časopisje), naj za božje voljo ne daje gradiva in netila nemški agitaciji, se bo naš list odslej do končnega plebiscita na Koroškem izogibal vsemu, kar bi mogli v svoje svrhe izrabiti nemški koroški agitatorji, ter dosledno temu svojemu stališču za sedaj stisnil zobe tudi v slučajih, ko bi bilo treba zaropotati in udariti s pestjo. Pride čas tudi za to. Za sedaj, dokler se plebiscit na Koroškem ne izvrši, je nam narodni in državni interes prvo, zato bomo molčali in odložili kritiko za poznejši čas.“

„Slov. Narodu“ se imamo zahvaliti za njegovo odkritosrčnost. Očitno priznava, da ima dovolj povoda do kritike, ne strinja se torej z agitatorji, ki Jugoslavije prehvaliti ne morejo; molčati hoče in „stišniti zobe“, samo da bi nam ne dajal gradiva. Če zdaj „Slov. Narod“ obmolkne, nas to nikakor ne spravi v zadrego, kajti gradiva imamo toliko zbranega, da ga vsega še obdelati ne moremo. Vsekakor izrekamo „Slov. Narodu“ svojo zahvalo za imenitno agitacijo, ki jo je do zdaj izvršil v prid Avstrije. Jugoslovanski teroristični vladni sistem v coni A in jugoslovansko časopisje sta bili do zdaj najboljši agitacijski sredstvi za Avstrijo.

Pribiti pa moramo sledeče: Slov. Narod bo molčal, to ne pomeni nič drugega, kakor da bo odslej resnico prikrival. Še-le po končanem glasovanju pride z resnico zopet na dan. To si je treba dobro zapomniti. Tudi ne smemo pozabiti, da je ta ljubljanski list s svojo izjavo izrecno pripoznal, da smo mi golo resnico pisali. Toliko, da ne boste SHS listom nasedli!

10. oktober je naš odrešilni dan!

Svobodni Korošci, pa ne srbski hlapci.

Kar udajmo se, Korošci! Kaj se bomo še trudili in agitali, ko bodovendar SHS pristaši zmagali z 90 odstotno večino! — E ja? — Res je, res; vzemite ljubljanske kajtnge „Jugoslavijo“ v roke, tam stoji črno na belem, da imajo Jugoslovani $\frac{9}{10}$ vseh glasovalcev na svoji strani. No, in kar stoji črno na belem, je vendar res.

Šmentana reč! — Kaj ne? Pa le pomirite se, v tistih kajtengah stoji še nekaj, namreč te-le besede: „Ljudje božji, ne bodite vendar tako zbegani, tako obupni in malodušni. Ni treba, da postanemo črnogledi zaradi tega, ker se je demarkacijska črta odprla.“

Vi zmajate z glavo in pravite: „Hm, hm! Tukaj se nekaj ne ujema!“ Meni se tudi tako zdi. Nikakor mi ne gre v glavo, da so postali naši „vsiljeni prijatelji“ malodušni, ko imajo vendar tako velikansko večino. Kako si nej to razlagamo?

No, stvar je čisto ajnföh. Ravnajo se namreč po tistem ljubljanskem receptu, o katerem smo vam že pravili, čes; če bomo vedno ponavljali, da imamo 90 odstotkov na svoji strani, si bodo Korošci mislili, da jih je vsaj 55 do 60, pa bodo glasovali za — Jugoslavijo, da se iznebijo vsem poznejšim sitnostim. Kaj ne, kunštni so! Pa tudi mi se nismo tako skregali s pametjo, da bi ne vedli, kam pes taco moli.

Če je človek v stiski, mu je vsako sredstvo prav. Ravno tako je z našimi kranjskimi prijatelji. Zdaj, ko jim teče voda v grlo, se delajo, kakor da bi že Celovec imeli, akoravno trepečejo za A cono. Kdor potuje po glasovalnem ozemlju, vidi kot veselo znamenje neomajne zvestobe in ljubezni do naše lepe domovine vsepovsod zastavice (fane) v naših barvah. Njih število kaže, da ogromna večina ljudstva noče pod srbsko silovlado. Pripomnite pa je treba, da jih je še veliko, veliko, ki niso razobesili zastav, ker jih nimajo. Dan za dnevom prihajajo ljudje k nam s prošnjami, naj jim vendar damo zastave na razpolago, da jih primanjkuje.

Torej, Korošci, ven s fanami, kdor jih ima! Pokažimo nasprotnikom že zdaj, da je za nje skrajni čas, da se pripravijo na — odhod. „Jugoslavija“ pa naj se trošta s tem, da se je zmotila samo za eno o (nulo), ker 9 odstotkov vseh glasov bodo menda res dobili.

Razobesite zastave! Ne bojte se več balkanskega volka, naj le renči in tuli — saj ne more več grizti, ker nosi močan nagobčnik (maulkorb), ki so mu ga podarile ententne velesile. Brez vsega strahu povejte svoje mnenje, da hočete ostati

svobodni Korošci, pa ne srbski hlapci!

Črna bodočnost.

Ljubljanski „Naprej“ priobčuje v 196. številki uvodnik „Črna bodočnost“, v katerem pravi o državnem proračunu, da ga je „vlada dekretirala brez parlamenta ljudstvu“. Potem nadaljuje:

„Če primerjamo število prebivalcev, ki šteje okoli 13 milijonov, z zneskom proračuna, ki znaša 16 milijard, pride na leto na vsakega prebivalca do 1300 K davka, ako bi služili in plačevali davke vsi prebivalci. To pa ni tako, zakaj ena tretjina prebivalstva sploh ne opravlja pridobitvenega dela,

poleg tega še večji del le deloma, tako da pada vsa ta davščina (Steuern) na ramena dobre polovice prebivalstva, kar pomeni toliko, kakor da bo plačeval delovni človek v naši državi povprečno 2600 K direktnega in indirektnega davka!

„Večino davčnih virov tvorijo razne naklade (Umlagen) na živila in življenske potrebščine. Namesto, da bi gospoda obdačila imetje in luksuz (nepotrebne stvari), obdavčuje življenske potrebščine, ker računa s tem, da ljudstvo ne more drugače, ker ne more pogrešati svojih potrebščin in mora ob njih nabavi plačevati velike indirektno davke.

„Če pregledujemo proračun, nas oblije zona (obhaja strah in groza). Nad eno četrtino proračuna se bo porabilo za vojaštvo. Ali zopet mislijo na vojno? Ali nam niso priporočili stiri leta o razoroženju, o zvezi narodov? Ali je bilo vse to le licemerstvo, hinastvo? Zakaj rabimo vojsko, kakršne niso imele niti strogo militaristične države pred vojno?

„Belgrajska vlada je s tem proračunom dokazala, da ne pozna interesov ljudstva, da je absolutistična (samovoljna), da ne pozna potreb niti posameznih pokrajin. Vse meri po srbskih razmerah, ne meneč se za to, da je blagostanje države le tedaj zagotovljeno, če se dvigne blagostanje v vsej državi. V Sloveniji propada industrija, gine vse!“

Ta članek smo pomatrnili, da boste vedli, Korošci, kako sodijo na Kranjskem o tisti „zdravi državi“, o kateri Vam pojo agitatorji cele slavonspeve, o tisti Jugoslaviji, „ki ima vse pogoje za sijajno bodočnost, kjer se postavljajo zmerom nove fabrike“ itd. Tako vsaj pišejo v svojih letakih (cejgelcih), ki jih trosijo po Koroškem.

V enem teh letakov hinavsko vprašujejo: „Zakaj bi se vendar mi vojskovali? Mi se nočemo vojskovati, ker nimamo zakaj?“ Povejte nam vendar, čemu so potem v proračun sprejete tako velikanske vsote za vojaščino?!

Kako se vendar loputnejo po lastnih lažljivih ustih!

Ali ni mirovna pogodba obvezna tudi za SHS državo?

„Goriška Straža“ piše: Mnogi naši rojaki se pritožujejo, da morajo tako od strani sodeležanov italijanske narodnosti, kakor tudi v raznih uradih poslušati očitania radi njihovega političnega mišljenja in narodne zavesti, češ, sedaj je ta dežela pod Italijo in Vi se morate temu povdreci. Vse te opozarjamo na člen 92. mirovne pogodbe, ki se glasi: „Nobenega prebivalca ozemelj nekdanje avstro-orske monarhije se ne sme vznemirjati ali nadlegovati radi njegovega političnega zadržanja od 28. julija 1914 do končnega priznanja suverenitete na teh ozemljih ali pa radi ureditve njegove državne pripadnosti na podlagi te pogodbe.“ To pogodbo je podpisalo tudi zastopstvo italijanske vlade, italijanski kralj jo je ratificiral in italijanski parlament jo je nedavno odobril. Italijanska vlada in italijanske oblasti so dolžne, jo spoštovati in izpolnjevati. In ne samo oblasti same jo morajo spoštovati, temveč one imajo tudi dolžnost skrbeti za to, da jo spoštuje in izpolnjuje vsakdo, ki prebiva na ozemlju, katerega upravljajo italijanske oblasti. Rojaki, sklicujte se vedno in povsod na ta člen! Povejte njegovo vsebino vsakomur, ki bi vas skušal nadlegovati radi vašegaa slovenstva in vztrajajte vedno in povsod na svojih pravicah.“

Kako je pa na Koroškem? Ali ni podpisalo to pogodbo tudi jugoslovansko zastopstvo? Ali niso tudi SHS oblasti dolžni, jo spoštovati in izpolnjevati? Zakaj pa te oblasti nadlegujejo in preganjajo prebivalce glasovalnega ozemlja zaradi njih avstrijskega mišljenja?

Korošci! Z isto pravico, kakor Jugoslovani se smete tudi vi sklicevati na člen 92. mirovne pogodbe. SHS oblasti vas ne smejo preganjati zaradi vašega političnega in narodnega mišljenja in zadržanja! Vsako kršitev teh določb naznanite distriktni komisiji! Ne dajte si kratiti svojih pravic!

Pametno besede.

SHS agitatorji so se spravili tudi na koroške žene in dekleta; radi bi jih zlorabili v svoje hujskajoče namene in jih odtujili svoji domovini. Korošice, poslušajte besede, ki jih je napisal dr. Malnerič v „Slovencu“, št. 181, o ženskah, ki posnemajo nedostojne kranjske frajlice učiteljice in poštarice: „Po

naših shodih se v zadnjem času večkrat slišijo krepke besede. Najrajši govore o žrtvovanju in prelivanju krvi ter se ob takem govorjenju navdušujejo osebe, ki se jim zde te besede nekaj pesniškega. — Mislim, da bi se navduševanje ob sličnem govorjenju ali morda celo takšno govorjenje samo zlasti ne podalo nežnemu spolu, ker so naše ženske v prvi vrsti pozvane za domačnost in za kulturno delo. Med moškimi pa se navadno najbolj navdušujejo ob takšnih razmerah oni, ki nimajo pričakovati težav vojaškega stanu.“ Posebno žene nimajo čisto nobenega povoda, navduševati se za SHS državo, kjer so žene popolnoma brezpravne. Tam je žena živina, ki naj težko dela, da gospod mož lahko politizira — faulenca.

Korošice, ne dajte se preslepiti!

Brezvestni zapeljivci.

V „Korošcu“ z dne 24. avgusta t. l. je nekdo prav milo zabrenkal: — Vsakdo v coni A in B še lahko premisli, kaj mu je storiti: Ali hočete biti premožni posestniki — kmetje v Jugoslaviji, ali pa berači, hlapeci tujih držav v — Nemški Avstriji.“

Že stokrat smo ovrgli in izpodbili lažnjive „Korošceve“ trditve o blagostanju in o bogastvu „zlate“ Jugoslavije, dokazali smo na podlagi raznih poročil v ljubljanskih listih, da je v Jugoslaviji povsod revščina in nezadovoljnost. Danes naj ima „Slov. Narod“ besedo. Dr. Puc piše v števil. 195: „Ministrski svet je z naredbo uveljavil finančni zakon, ki nalaga našemu ljudstvu ogromna bremena. Financijski odbor je sicer priznal potrebo, da je nujno potrebno zvišati državne dohodke, vendar je ogromna večina odbora stala na stališču, da so nekatere določbe nesprejemljive, na primer določbe pristojbinskega zakona, zvišanje zemljiškega davka, razširjenje srbskega monopolskega zakona na celo državo. Odpraviti je hotel odbor največje krivice, ki bodo pri nas zadele v prvi vrsti kmetijski stan.“

„Zvišanje takozvanih percentualnih pristojbin pomenja za naše razmere konfiskacijo (odvzetje) premoženja. V zvezi s povišanjem zemljiškega davka pomenja sprejetje tozadevnih določb finančnega zakona nič drugega kot to, da se bo naš posestnik, zlasti kmečki, v najkrajšem času znova zadolžil!“

„Krivica je tem očitnejša, ker se bodo dogajali slučaj, da se bo v Srbiji od prenosov (Uebertragung) plačevalo pol ali 1 odstotek vrednosti, pri nas pa 25 do 40 odstotkov!“

„Uveljavljanje tega zakona potom naredbe pomenja absolutističen akt, ki je vreden najstrožje obsodbe. Vlade nima pravice do absolutističnih (samovoljnih) činov, ki se ne skladajo z voljo večine naroda. Novi finančni zakon bo povzročil med prebivalstvom globoko nezadovoljnost, kaos (nered) v upravi in zakonodajstvu in pa to, da je tako „vladanje“ škodljivo najbolj državi!“

Korošci, ali hočete še biti „premožni“ posestniki — kmetje v Jugoslaviji?

Kako znajo.

Nek J. W. razmotriva v „Slov. Narodu“ koroško vprašanje ter pravi ob koncu: „Čul sem, da bi se Celovec in z njim pas B kmalu nagnila na našo stran, če bi se jim zagotovile neke pravice in priznali pripustki v narodnem in upravnem oziru. Mislim, da naša vlada ne bo ostala gluha proti takim zahtevam. Uradniki naj bi ostali na svojih mestih, šole naj bi ostale za nemško mladino nadalje nemške . . . Če pa Celovec klone pod terorjem glupe ulice in kričavih zabavljacev, prosto mu! Mi za njim ne bomo metali rešilne deske, četudi smo mu sedaj pripravljeni graditi zlate mostove“. Haha! Saj poznate basen o lisici in o kislem grozdju?

Seveda po Celovcu se jim skomina; zlate mostove nam hočejo graditi. Ni vredno, da bi se pečali s tako budalostjo, Celovčani so itak dali tem vsiljivim osrečevalcem zaslužen odgovor na zborovanju hišnih, posestnikov, kjer je ravnatelj Wolf v njih imenu z ogorčenjem zavrnil jugoslovanska sumničenja, češ, da je večina hišnih posestnikov v Celovcu jugoslovanskega mišljenja. Ta odločna izjava in burno pritrdjevanje vseh zborovalcev dovolj jasno pričata o mišljenju Celovčanov. Sicer so pa Celovčani Jugoslovanom hvaležni za vsak tak „vic“.

Kar se pa tiče „nekih“ pravic, ki nam jih radevolje zagotovijo in pa daljine obljube, da bi uradniki ostali na svojih mestih kakor tudi šole ostale nemške za nemško mladino, hočemo opozarjati samo na pravice, ki so jih Jugoslovani pustili v tem oziru narodnim manjšinam v pokrajinah, katere jim že pripadajo.

V Kočevju in Mariboru n. pr. kakor tudi v drugih nemških krajih ne vidiš več nemškega napisa, vse so že prve dni po prevratu odstranili. Domače uradnike so vse odslovili, iz službe pognali, akoravno so bili že njih predniki od pamtiveka v dotičnih krajih vdomačeni. Obdržale so samo tiste nemške uradnike, katere neobhodno potrebujejo, a tudi ti bodo ven frčali, kakor hitro jih ne bodo več nujno rabili. In nemške šole? Saj jih skoro nič več ni; zdaj se opusti ta, zdaj ona, ker ni — zadostnega števila nemških otrok. O narodni pripadnosti namreč ne odločujejo morebiti stariši, ampak — SHS oblasti. Te ukazujejo, v katero šolo naj hodijo otroci, starši pa nimajo niti najmanjše pravice.

Takih „pravice“ ne maramo!

Iz omenjenega članka naj navedem še nekaj značilnih stavkov. Pisec pravi: „Ljudje, doma v ozadju so plašljivci. Vsaka neugodna (!) vest jih zbega. Če jim ne poteka vse gladko kakor namazano, pa se kremžijo in vidijo vse črno.“ Odkod pa te neugodne vesti? Kaj pa ne poteka gladko? Menda vendar ne agitacija za Jugoslavijo?

Še nekaj moramo omeniti. J. W. zaključuje svoj članek tako-le: „Če bo kdo te beleške bral, bo mogoče skomizgal, češ, glej ga, kak optimist je, ki to piše! Kakor da bi nam bila zmaga v A-pasu že gotova! Da, gotova nam je, samo odnehati ne smejo tisti, ki ljudstvo v tem smislu vodijo; nadalje je treba odbijati vse vražje nakane in uničevati peklensko gonjo, ki jo počenjajo protivniki.“

Glejte, glejte! Menili smo, da imajo Jugoslovani tudi že cono B v žepu, zdaj pa vidimo, da jim še cona A ni gotova. Gotova jim je samo, če ne odnehajo tisti, ki ljudstvo vodijo v tem smislu. Kaj se pravi to? In dalje: „Odbijati je treba vse vražje nakane in uničiti peklensko gonjo, ki jo počenjajo protivniki.“ Torej — svojo lastno agitacijo imenujejo „voditi ljudstvo“, če pa Avstrijci agitirajo, je to „peklenska gonja, vražja nakana“! O, poznamo vas! Vam naj bo vse dovoljeno: sleparije, laž, nasilstvo — mi pa naj mirno gledamo, kako preganjate naše pristaše, če se giblje njih agitacija tudi samo v dostojnih mejah. Prav ima g. J. W., če pravi: „Zopern je posel s takimi nasprotniki!“

Zaraditega zahtevamo vnovič: Ven z vojaštvom iz glasovalnega ozemlja! Proč s vsakim terorjem in nasilstvom! Agitacija mora biti tudi za nas prosta, kakor je prosta za SHS hujšake. Plebiscitna komisija nam je zajamčila svobodno in neovirano glasovanje brez pritiska od te ali one strani. Komisija naj svojo obljubo spolni, več ne zahtevamo, ker vemo, da bo v tem slučaju kmalu konec koroškemu trpljenju.

Večne ministrske in vladne krize v SHS državi.

„Bilo jih je že toliko, da so rodile državno krizo. Ta kriza se, kaže v splošni nezadovoljnosti zaradi nedelavnosti parlamenta in zaradi vedno rastoče draginje in korupcije!“

Nihče izmed nas ni pričakoval po prevratu, da se v novi državi začneta takoj cediti mleko in med. (To trdo samo SHS agitatorji!). Jasno smo videli pred seboj velike težkoče, ki jih rodi prehod v normalne ali vsaj boljše razmere. Vedeli smo, da so posledice vojne prevelike, da bi se odpravile po par letih. Poleg vdov, sirot in splošnega pomanjkanja nam je svetovna vojna rodila delamrznost in zanemarjanje čuta dolžnosti, kar vpliva na produkcijo in s tem na draginjo. Nismo o torej pričakovali čudežev od ljudi, ki so vzeli v roke vajeti naše mlade države, pač pa smo z vso upravičenostjo pričakovali od njih dobre volje in resnega dela. Po preteku dveh let vidimo, da smo se motili, kajti naši „poslanci“ v Beogradu v splošnosti niso pokazali niti dobre volje, še manj pa uspehov resnega dela.

„Posledica tega je, da so se tudi največji optimisti (= ti se jim vse lepo vidi in samo kaj dobrega pričakujejo) izpremenili upravičeno v črnoglede. Računski zaključek našega „parlamenta“ prorokuje propad, če pojde še par let tako

naprej! Prava sreča za državo bi bila odstranitev teh največjih škodljivcev, kajti njihovo državotvorno delovanje obstoje le v tem, da po njih zaslugi raste splošna nezadovoljnost med vsemi sloji prebivalstva in pada vera v državo.

„Najzvestejši stan države — uradništvo — obupava vsled gmotnega stanja in grozi s stavko (štrajk). Naši gospodje poslanci tega seveda ne morejo razumeti, da je po skoro dveletnem obstoju draginja tako narastla, da je prehranjevalno vprašanje danes naravnost državno vprašanje.“

„Letos se nam je obetala bogata letina. Optimisti so upali, da si z žetvijo „popravimo“ svojo šepavo valuto. Zita je baje toliko da je imela vlada strah, da ga ne bo vsled pomanjkanja železniških vagonov mogla izpeljati čez mejo ter da bo gnilo doma. Čudno, moka pa se draži znova vsak dan — mi stradamo, cene rastejo pred očmi, valuta zopet pada, železniški tarifi so poskočili nezaslišano visoko, narodno predstavništvo („poslanci“) pa se, kakor šolarčki ljubljanskega grada, igrajo krize!“

„Po preobratu smo imeli veliko zaupanje v naše ponosne gozdove. To je naše najboljše premoženje, s katerim si uredimo našo valuto, smo verovali. Teda začeli smo izvažati les v Italijo. Takrat, ko se je izvoz začel, je stala ena lira 3 do 4 krone, ko smo izvozili že velikanske množine, pa je stala 8 do 10 kron! Tako smo regulirali našo valuto! — In korupcije širi in širi!“

Tako beremo v „Slov. Narodu“ z dne 21. avgusta. Takšne so torej v resnici razmere v Jugoslaviji: „Vera v državo pada, zaupanje v vlado je umrlo!“ — To je treba lažnjivim agitatorjem v obraz zabrusiti in umolkneti morajo, ker je dokazano, da lažejo vedoma in namenoma. Pa vse zavijanje in pretvorjenje resnice jim ne bo nič pomagalo. Korošci niso tako neumini, da bi vsedli na vsako limanico, dobro vedo, da je vse to, kar godejo Jugoslovani na Koroškem, samo — gimpelfang.

Iz zasedenega ozemlja.

Libeliče, 18. in 19. avgust sta bila za župnika Vogrinca in njegove pičle privrženec dneva razočaranja. Dne 18. avgusta se je ob 4. uri popoldne pripeljala distriktna komisija iz Pliberka, da bi sestavila občinski glasovalni odsek. In glej! Od vseh strani so prihiteli zvesti Libelčani, deloma na vozovih, pozdravit komisijo. Avto so okrasili s cveticami in venci in na ves glas klicali: „Koroška dežela se ne sme razkosati!“

Vogrinec je kar besnel, ker je komisiji, ko je bila pred nekaj časom pri nas, rekel, da tukaj ni nemških zastopnikov, tukaj je vse jugoslovansko. In zdaj je moral videti, da jih je več kakor SHS pristašev.

Po odhodu komisije so skušali hecarji, katere so podpirale nekatere učiteljice, stresati svojo jezo nad zvestimi Korošci. A ti se niso dali izzivati, ostali so mirni, zapeli so nekaj veselih pesmi in se potem mirno razšli.

Župnik Vogrinec je pravil: „Zdaj vidim, da je vse izgubljeno.“ Hčerki jugoslovansko navdahunega Standeggerja sta jokali od same jeze in togote; mogoče je bilo-kesanje?

Dne 19. avgusta sta bila zopet dva gospoda od distriktne komisije pri nas. Ista prikazen: Zbralo se je veliko število zvestih Korošcev, vsi veseli in dobre volje, ker se bliža ura rešitve. „Korošci smo in Korošci hočemo ostati!“ so vzkliknili. Da, da, gosp. Vogrinec, tudi vi boste morali verjeti, da se majo Jugoslovani tla v Libeličah in da ostane Koroška nerazdeljena vekomej!

Grebinj. (Ali se ne sme agitirati za nerazdeljeno Koroško?) Vkljub navzočnosti angleškega podpolkovnika (oberstleutnant), vkljub obljubam političnih oblasti je jugoslovansko nasilje onemogočilo zborovanje za nerazdeljenost Koroškega. Prebivalstvo Grebinja in njega ožje okolice je hotelo na javnem zborovanju dne 29. avgusta izreči svojo trdno voljo, da si ne da raztrgati koroške dežele. Velikovski okrajni glavar je ponovno zagotavljal, da je vse potrebno ukrenil, da se bo zborovanje lahko mirno in nemoteno vršilo. Peš in na okrašenih vozovih so pohiteli možje in žene iz daljše in bližje okolice v Grebinj, da bi tam skupno in jedne misli s grebinjskim prebivalstvom glasno in slovesno izjavili: Svobodni hočemo biti in svobodno hočemo živeti v nerazdeljeni koroški deželi!

Jugoslovanski hujškači so bili izdali parolo, naj se prepreči zborovanje na vsak način. Ne samo iz Guštajna, iz Prevalja in iz Mežiške doline so bili prišli Jugoslovani, ampak tudi iz Spodnje Štajerske so jih bili sem, komandirali na stotine — pripeljali so se s posebnimi vlaki —, da bi preprečili zborovanje z vpitjem, kričanjem in z najgršimi psovki. Oboroženi so bili s palicami, cepci; odlične gospe so imele korobače. Okoli 5000 zvestih Korošcev se je bilo zbralo na trgu, a že jutraj ob 5. uri so bili obkolili Jugoslovani govorniški oder. Domovini zvesto ljudstvo je upalo, da bo navzoči angleški podpolkovnik omogočil zborovanje, a zaman je bilo to upanje! Jugoslovani so smeli peti svoje hujškajoče pesmi, a zvestim Korošcem je bilo prepovedano peti koroško domovinsko pesem, ki jo je zaigrala godba, ker so Jugoslovani temu ugovarjali.

V Velikovecu je tolpa jugoslovanskih pretepačev napadla nemške fante in s palicami udrihala po njih, da je kri tekla in zato naj bi prišli Nemci v zapor!!

Slični dogodki so se primerili v Rožu, kjer so orožniki z nasajenimi bajoneti zabranili ljudem, udeležiti se zborovanja. (Glej poročilo iz St. Jakoba!)

Z nami vred vprašuje vso domačo koroško prebivalstvo: Ali imamo mirovno pogodbo ali ne?

Ali veljajo določila mirovne komisije za vse prebivalce glasovalnega ozemlja ali samo za nas?

Ali naj se žene pridno, težko izkušeno ljudstvo v obup ... ?

Ali je ob takšnih razmerah sploh mogoče prosto, svobodno glasovanje?

Ali se bo moglo ljudstvo sploh posluževati tolikokrat zajamčene pravice do samoodločbe? Kdo jamči za to?

Da ni prišlo do večjega krvoprelitja, se je zahvaliti izključno treznosti in zmernosti Korošcev. Ostali so čudovito mirni tudi napram najgršim psovkam. Kot dokaz naj služi dejstvo, da so bili ranjeni samo Korošci, medtem ko se ni Kranjecem ali Štajercem niti las skrivila.

S povzdignjenim glasom zahtevamo od plebiscitne komisije, naj naredi konec tem neznosnim razmeram. Zmernost Korošcev naj se ne tolmači napačno — ne poznajo šale, če gre za domovino. Vse prebivalstvo je komisijo sprejelo z navdušenjem, ker je imelo zaupanje vanjo, da bo nepristransko izvrševala svoje naloge. Da se ne omaje to zaupanje, ki je komisiji — kakor sama pravi — drago, potem ji je srbeti za mir in red v coni A, da se ne pripetijo zopet slučajni kakor v Grebinju.

Borovlje. V nedeljo je bila tudi v Borovljah velifanska manifestacija. Hiše so tudi tukaj, kakor večinoma v vseh občinah Rožne doline, okrašene z zastavami. Skoraj raz vseh hiš so plapolale koroške fane. V Borovljah niso Jugoslovani skušali toliko zborovanje samo onemogočiti kakor s silo preprečiti udeležbo prebivalstva. Kako so ta svoj namen dosegli, o tem poročamo na drugem mestu. Kljub temu zaprekam je imelo zborovanje velikanski uspeh. Približno 4000 oseb je bilo navzočih, skoraj sami zvesti Korošci z glasovalno pravico. Govornika, strokovni učitelj Lora in bivši župan Lutschounig, sta žela gromovito priznanje. Gosp. Lutschounig je govoril v domačem jeziku. Vkljub neštevilnim orožnikom je zborovanje dostojno poteflo, ker niso imeli Jugoslovani prilike, da bi pripeljali od drugod svojo „pretepaško gardo“. Boroveljski shod pomeni velikansko manifestacijo domovini zvestega prebivalstva v Rožni dolini.

St. Jakob. Gospod nadučitelj O. Moro iz Sv. Ilj-a je vložil pri okrajni glasovalni komisiji sledečo pritožbo: Domov gre doč sem bi dne 27. t. m. okoli 9. ure zvečer blizu gostilne Primik-ove v Reki napaden iz zasede in tepen. Dobil sem več udarcev s kameni po glavi, a vsled teme in vsled tega, ker sem bil že po prvem udarcu skoraj nazavesten, nisem spoznal napadalcev. — Ker se širijo zadnji časi taki slučaji, sem prepričan, da so storilci jugoslovanski pristaši; vzrok poboja pa je moje koroško mišljenje in pa dejstvo, da sem bil pozvan v glasovalni odsek.

Ko so se dne 29. avgusta jutraj vozili ljudje iz vaseh zapadno od St. Jakoba proti Borovljam, da bi se udeležili tamšnjega zborovanja, jih je tolpa, broječa kakšnih 50 fantov,

ustavila s palicami in revolverji ter jih prisilila, da so se vrnili. Imena teh jugoslovanskih nasilnikov so na razpolago. Med njimi je bil tudi uniformiran orožnik iz Podrožnice — Serajnič Jožef.

Ker je bil vsak razgovor s temi ljudmi, ki so bili deloma pijani, nemogoč, so se vozovi vrnili domov. Petritz Gabrijel je sprožil revolver proti nekemu vozu, k sreči pa ni zadel. Prič za to nečuvstvo tolovajstvo je dovolj. — O zborovanju v Borovljah poročamo na drugem mestu. Kot dodatek k ravno omenjenemu napadu beležimo še sledeče: Gospica Marija Loiher v Podgorju je govorila z jugoslovanskim pristašem Matevž Partl-nem iz St. Jakoba, ki je bil tudi med napadalci. Partl je izjavil, da so imeli Jugoslovani od komisije dovoljenje, zabraniti koroško mislečim ljudem vožnjo k zborovanju v Borovljah. — Gospodična Hoiher je se svojim podpisom potrdila, da se je gosp. Matevž Partl napram njej res tako izrazil.

Mi seveda ne moremo verjeti, da bi bilo kaj resničnega na tej trditvi Partl-a, objavimo jo pa, da vsa razvidi, kakšna podla sredstva služijo našim nasprotnikom.

Brežka ves. Šmihelski kaplan je bil sklical za dan 22. avgusta t. l. shod v Brežki vasi. Vršil naj bi se popoldne. Ko so začeli jugoslovanski govorniki s svojimi hujškarijami, so jih motili fantje iz Večne vasi, iz Brežke vasi in iz Bodgore z medklici. Začeli so „Heil“ klicati, da niso mogli govorniki nadaljevati in se je moral vsled tega shod raziti.

Večna vas. Župnik je naznanil v cerkvi, da se vrši po maši pred cerkvijo shod. O Večni vasi se je govorilo, da tam ni niti enega, ki bi bil za Nemško Avstrijo. No — shod nam je prvič počezal, koliko je resničnega na tem. Župnik se je postavil pred cerkvijo, obdala ga je majhna skupina. Drugi so stali daleč proč. Na to pravi župnik: „Pridite vendar bližje, dragi moji, saj tam nič ne slišite!“ Nekdo mu odgovori: „Nič nam ni treba slišati, kaj govorite, smo sami tako pametni kakor vi.“ Niti eden ni stopil bližje, vsi so glasno zabavljali čez SHS-gospodarstvo.

Župnik se je potem izrazil: „Zdaj še-le vidimo, kako stoji stvar za nas.“

Brda. Dne 29. avgusta t. jl. se je vršilo ob 3. uri popoldne v Brdi pri Kotmari vasi zborovanje koroškega prebivalstva iz Kotmare vasi in iz okoliških občin. Posebno veliko jih je prišlo iz Vetrinja, Hodiš in Žihpolja. Še predno so se Korošci sešli, so gostilno Schneider, kjer se je vršil shod, zasedli Arnusch-Prosekerjevi „pretepači“, kakšnih 50 pobalinov. Vsakega došleca so nahrulili z „živijo“ tuljenjem.

Gosp. nadučitelj Harich iz Kotmare vasi je otvoril zborovanje. Navzoči poveljnik orožniške postaje v Kotmari vasi, Lud. Lenček, je prepovedal gosp. Harichu govoriti, češ, da je javni nameščenec. Nato je prevzel 3. predsedstvo gosp. Laner iz Ribnice. Arnusheva „garda“ je Haricha in Lanerja neprestano nahrulila. Jugoslovanski pristaši so vpilo in kričali, da je bilo kaj.

Vendar se je zborovanje nadaljevalo na sadnem vrtu. Simon Gaggl iz Vetrinja je govoril o samoodločbi, potem je še spregovoril g. Lutschounig iz Žihpolja. Oba govornika je motila „garda“ s tuljenjem. Pravo koroško prebivalstvo je bilo silno ogorčeno. Samo zmernosti naših ljudi se je zahvalite, da ni prišlo do pretepa. Orožniki, ki bi imeli vzdrževati mir in red, so sami „Živio“ vpili.

Nazadnje je skočil župnik Arnusch na mizo, govoril je čisto kratko, hotel je vse osmešiti, kar so naši govorniki govorili. Naši ljudje so nato mirno zapustili zborovališče.

Velikovec. Predsednik v Velikovecu mudeče se glasovalne komisije je ob priliki sestave glasovalnega odseka za Velikovec zagotavljal, da bo in mora biti ljudsko glasovanje popolnoma svobodno in neovirano in da so zaradi tega ničeve vse obljube, najsi so dane tej ali oni stranki pismeno ali ustmeno, prostovoljno ali proti denarju ali naj so bili izsiljene. Vsak bo torej pri glasovanju, lahko oddal svoj glas svobodno in neprisiljeno po lastnem prepričanju brez ozira na omenjene obljube, ker ga nikakor ne vežejo.

Dopise je uposlati:
Uredništvu „Koroško Korošcem“, tiskarna Leon, Celovec.